

PROJEKCIÓK: GONDOLATKÉPEK VAGY VILÁGREPREZENTÁCIÓ?
(2X2 LÁBJEGYZETTEL ÉS EGY ILLUSZTRÁCIÓVAL)

WANG QINGSONG: FOTÓÜNNEP CÍMŰ KÉPÉN (FOTOFEST, 2005. C-PRINT, 300 X 170 CM)
[HTTP://WWW.WANGQINGSONG.COM/HTML/PHOTOIN2005.HTM](http://www.wangqingsong.com/html/photoin2005.htm) FÉNYKÉPÉSZEK JELENTŐS CSOPORTJA VESZI KÖRBE ÉS PRÓBÁLJA LENCSEVÉGRE KAPNI A KÖR KÖZEPÉN VÖRÖS SZŐNYEGEN LÁTHATÓ MODELLEKET. A RUHÁTLAN, EGYMÁS KEZÉT FOGÓ AKTMODELLEK VALÓJÁBAN EGY ÉLŐKÉPET JÁTSZANAK EL, HENRI MATISSE: A TÁNC CÍMŰ (KÉT VÁLTOZATBAN IS ELKÉSZÜLT) FESTMÉNYE NYOMÁN. HA JOBBAN MEGFIGYELJÜK A KÉPET, KIDERÜL, HOGY A KÖRBE ÁLLÓ FILMESEK ÉS FOTOGRAFUSOK MINDEGYIKE HATALMAS, FEKETE-FEHÉR-SZÜRKE MŰKAMERÁT TART A KEZÉBEN, A FOTOGRAFUS PÓZÁT VÉVE FÖL. VALÓJÁBAN EGYETLEN KÉP KÉSZÜL, EZ WANG QINGSONG MŰVE, Ő RÖGZÍTI, DE SEM ŐT, SEM A KAMERÁJÁT NEM LÁTJUK. A KÉPZŐMŰVÉSZET MEGIDÉZÉSE MÁSIK KOMPOZÍCIÓJÁN (MOMA STUDIO, 170X300CM, WANG QINGSONG, 2005.) IS FELTŰNŐ, A FOTÓIMITÁTOROK KÖZÉ FESTŐK, RAJZOLÓK VEGYŰLNEK, A MŰTEREM-HANGULATOT, AZ ISMERT IKONOGRÁFIAI SÉMÁT A KÖZÉPRE ÁLLÍTOTT MODELLEK BIZTOSÍTJÁK.

A STAGED PHOTOGRAPHY, A FILMSZERŰ GYÁRTÁST IGÉNYLŐ, SOK EMBER RÉSZVÉTELÉVEL KÉSZÍTETT, S ADOTT ESETBEN CSAK EGY TÁVOLI, TÁVLATI PONTBÓL KÉPKÉNT RÖGZÍTHETŐ KOMPOZÍCIÓ PERSZE NEM A 21. SZÁZAD TALÁLMÁNYA. AZ 1918-BAN LENCSEVÉGRE KAPOTT "THE HUMAN AMERICAN EAGLE"

([HTTP://LIBRARY.GEORGIA SOUTHERN.EDU/SPECIALCOLLECTIONS/ARTIFACTS/EAGLE.HTML](http://library.georgiasouthern.edu/specialcollections/artifacts/eagle.html)) FOTOGRAFUSA ATALANTÁBAN 12500 NŐVÉRT ÉS KATONÁT ALKALMAZOTT A TÁBORI KÉPHEZ. A MAI FOTOGRAFUS MÉG MAGASABBRA IS HELYEZHETI A LENCSEJÁT: A GOOGLE EARTH SZATELLITKÉPEI KÖZÖTT KERESGÉLVE VÁLOGATHAT, VAGYIS A GÉPI ADATTÉRKEPBŐL KIRAGADOTT SCREENSHOT, MINT A KAMERA NÉLKÜLI FÉNYKÉPEZÉS ÚJ FORMÁJA TEREMTHET DIVATOT, A MIKROREALISTÁK SZÁMÁRA PEDIG KIŰNŐ TEREP NÉHÁNY GIGANTIKUS FELBONTÁSÚ, A HÁLÓZATON UGYANCSAK MINISZENZÁCIÓKÉNT TERJEDŐ KÉP (OBAMA ELNÖKI BEIKTATÁSA, LEONARDO UTOLSÓ VACSORÁJA, A KOMPOZIT TEJÚT) RÉSZLETEINEK FELTÁRÁSA.

A DIGITÁLIS KÉPFELDOLGOZÁS ALAPVETŐEN ELTÉR A HAGYOMÁNYOS KÉPKÉSZÍTÉS MINDEN FORMÁJÁTÓL. AMIT ITT KÉPNEK MONDUNK, HA HAGYOMÁNYOS KÉPEKKEL VETJÜK ÖSSZE, S ÍGY TEKINTJÜK, EZ A KÖZELÍTÉS INKÁBB ELFEDI A LÉNYEGET, MINT MUTATJA. VALÓJÁBAN OLYAN SZISZTÉMÁRÓL VAN ITT SZÓ, AMI A MEGFELELŐ SZEMPONTBÓL TEKINTVE ÖSSZETETT, PROJEKCIÓ, NEM ANNYIRA RÖGZÍT, LEFED, REPREZENTÁL VALAMINT, MIND INKÁBB FELVET, FELTÁR, SZINKRONIZÁL, EL(ÁT)RENDEZ. A DIGITÁLIS KÉPBE LEGINKÁBB AZ AZ ÉRDEKES, AMI NEM LÁTSZIK. A DIGITÁLIS FOTÓ ADAT (DATA).

AMI A KÉPEN NEM LÁTSZIK, AZ AZ INFORMÁCIÓ, ÍGY NEVEZHETJÜK LEGEGYSZERŰBBEN, ELKÜLÖNÍTVE A FELSZÍNI LÁTVÁNYTÓL. VAN OLYAN TEÓRIA, TOM STONIER HIRDETI, MELY SZERINT AZ INFORMÁCIÓ A VILÁGEGYETEM ALAPVETŐ SAJÁTOS SÁGA, ALAPEGYSÉGE AZ INFON, MELYNEK A FÉNYNÉL GYORSABB A SEBESSÉGE ÉS TÖMEGE NINCS. A FOTON BIZONYOS ÉRTELEMBEN ÍGY LELASSULT INFONNAK TEKINTHETŐ, AMI ILYEN FORMÁN AZ INFONOKRÓL SZÓLÓ HÍRADÁS. TEKINTETÜNKET ÉRDEMES TEHÁT A KÉP NYOMÁN AZ INFORMÁCIÓS RENDSZER FELÉ FORDÍTANI. A RENDSZER, A HÁLÓZATOK RITKÁN LÁTHATÓAK, DE IGEN LÉNYEGES SZEREPÜK VAN: HA NEM MŰKÖDNE AZ IDEGRENDSZEREM, A VÉRKERINGÉSEM, NEM TUDNÉK ELŐADÁST TARTANI – DE EZ A MŰKÖDÉS, EZ A HÁTTÉR KÖZVETLENÜL NEM MUTATKOZIK.

VILÉM FLUSSER, AKI KÖNYVET ÍRT EGY FOTOGRAFIAI FILOZÓFIA ÉRDEKÉBEN, KÜLÖNB SÉGET TESZ A STRUKTURÁLIS ÉS A FUNKCIONÁLIS KOMPLEXITÁS KÖZÖTT. IDÉZEM EGY 1988-AS INTERJÚ VONATKOZÓ RÉSZLETÉT: „ÚGY VÉLEM, A RENDSZEREK KÉT ÉRTELEMBEN LEHETNEK KOMPLEXEK. LEHETNEK SZERKEZETILEG KOMPLEXEK – MINT AZ OLYAN RENDSZEREK, AMELYEBEN AZ EGYES ELEMÉK IGEN ÖSSZETETT VISZONYT TARTANAK FENN EGYMÁSSAL. DE LEHETNEK KOMPLEXEK FUNKCIONÁLISAN IS, AMI ANNYIT JELENT, HOGY HA HASZNÁLJUK AZ ADOTT RENDSZERT, AKKOR IGEN ÖSSZETETT MÓDON HASZNÁLHATJUK. ÉS EZ A KÉTFÉLE KOMPLEXITÁS FÜGGETLEN EGYMÁSTÓL. A STRUKTURÁLISAN KOMPLEX RENDSZER

ESETLEG LEHET IGEN EGYSZERŰ FUNKCIONÁLIS SZEMPONTBÓL – PÉLDÁUL A TELEVÍZIÓ ESETÉBEN, AMELY SZINTE ÁTLÁTHATATLANUL KOMPLEX, MÉGIS VÉGTELENŰ EGYSZERŰ HASZNÁLNI. MÁSFELŐL, AZ OLYAN EGYSZERŰ RENDSZEREK, MINT A SAKKJÁTÉK, NAGYON KOMPLEX MANIPULATÍV LEHETŐSÉGEKET KÍNÁLHATNAK. TÉNY, HOGY A FUNKCIONÁLISAN KOMPLEX RENDSZEREK KIHÍVÁST JELENTENEK A KREATÍV GONDOLKODÁSNAK, MÍG A FUNKCIONÁLISAN EGYSZERŰ RENDSZEREK ELBUTÍTANAK, IDIOTISZTIKUSAK. AZOK A KOMPLEX RENDSZEREK, AMELYEK MOST VANNAK KIALAKULÓBAN, STRUKTURÁLIS ÉRTELEMBEN FELTÉTLENŰ KOMPLEXEK; HOGY FUNKCIONÁLISAN KOMPLEXEK LESZNEK-E, RAJTUNK ÁLL. EGYELŐRE EZEKET A KOMPLEX RENDSZEREKET FUNKCIONÁLISAN EGYSZERŰ ALKALMAZÁSOKBAN HASZNÁLJUK, ÉS EZ AZ OKA, HOGY AZ EMBERISÉG SZELLEMI, ESZTÉTIKAI, SŐT, ETIKAI SZINTJE IS SÜLLYED. DE EZ NEM A RENDSZER, HANEM A RENDSZERHASZNÁLÓ HIBÁJA. IDŐVEL TALÁN MEGTANULJUK, HOGYAN ADJUNK FUNKCIONÁLIS KOMPLEXITÁST EZEKNEK A STRUKTÚRÁKNAK, ÉS EZ AZ, AMIÉRT ÉN KÜZDÖK.”(AZ INTERJÚT 1988-BAN OSNABRÜCKBEN KÉSZÍTETTEM, MÉG NEM PUBLIKÁLT. ERHARDT MIKLÓS FORDÍTÁSA)

LEHETSÉGES-E AZ OLYAN STRUKTURÁLIS ÉRTELEMBEN FELTÉTLEN KOMPLEX RENDSZER VAGY SZERKEZET, MINT EGY DIGITÁLIS KAMERA FUNKCIONÁLISAN KOMPLEX HASZNÁLATA, S MIT JELENT EZ?

A FOTOGRAFIA A 21. SZÁZAD ELEJÉRE ALAPVETŐEN MEGVÁLTOZOTT. AHOGY EGYSZERŰSÖDIK A FELHASZNÁLÓ SZÁMÁRA A KÉPKÉSZÍTÉS TECHNIKÁJA, ÚGY NÖVEKSZIK A KÉPEK MENNYISÉGE. EGY HAGYOMÁNYOS FÉNYKÉPEZŐGÉPET HASZNÁLVA ÁT KELLETT GONDOLNI, MIT FÉNYKÉPEZ AZ EMBER, HISZEN EGY TEKERCS FILM CSAK 36 KÉP LEICA-MÉRETBEN IS, A DIGITÁLIS ESZKÖZÖKKEL VISZONT GONDOLKODÁS NÉLKÜL KÉSZÍTHET BÁRKI BÁRMENNYI KÉPET. EZ VISZONT, MÁSFELŐL AZ ÚJ GONDOLKODÁS BÁZISA. A DIGITÁLIS FÉNYKÉP (LICHTBILD, PHOTO) TELJESEN ELTÁVOLODOTT A NYOMHAGYÁS, A RAJZ ÉS AZ ÍRÁS (GRAPHIKÉ) HAGYOMÁNYOS TECHNIKÁITÓL. AZ IMAGE-PROCESSING BITEKBE TÁROLT, GOMBNYOMÁSRA ELŐÁLLÓ ÉS GOMBNYOMÁSRA ELTŰNTETHETŐ ADATTÖMEGE SZINTE MONDHATNI „FÉNYSEBESSÉGGEL BECSAPÓDVA” GYŰLIK ZSEBEINKBEN (PÉLDÁUL A TELEFONUNKBA ÉPÍTETT, VÉDHETELLENŰ TULAJDONUNKKÁ, HASZNÁLATI TÁRGYUNKKÁ VÁLÓ DIGITÁLIS KAMERA MEMÓRIACHIPJÉN), S VÁLIK A WORLD WIDE WEB BURJÁNZÓ, „SZABAD” (MINT FREE=INGYENES) TÁRHELYEINEK FOLYAMATOSAN FLUKTUÁLÓ ADATFORGALMA RÉVÉN NYILVÁNOSSÁ VAGY A RENDSZER BIRTOKOSAI FELŐL TEKINTVE SOHA KORÁBBAN NEM TAPASZTALT MÉRTÉKŰ ADATKINCCSÉ. EZ MÁR NEM KÉPC SINÁLÁS, HANEM INFORMÁCIÓK FELJEGYZÉSE, DIGITÁLIS NOTESZŰNKBE, AZ ESZKÖZ MEMÓRIÁJÁBA. S ÉPP EZ AZ, AMIT AZ APPARÁTUS ELREJT, TITKOLNI AKAR, A PROGRAM IDEOLÓGIÁJA A „LEGJOBB KÉPET A LELEGYSZERŰBBEN”, A MINDEN MŰVÉSZET – MINDENKI MŰVÉSZ, A „MINDEN PILLANAT FONTOS” JELSZAVAK MÖGÉ BÚJIK.

TOVÁBBRA IS VILÉM FLUSSER NYOMÁN HALADVA VIZSGÁLJUK MEG, MIT ÜZEN AZ APPARÁTUS A FELHASZNÁLÓNAK? AZ IPAR ÉS A PIAC LÁTHATÓ FELÜLETE A REKLÁM, NÉZZÜNK MEG HÁROM AKTUÁLIS PÉLDÁT!

PUSH THE BUTTON AND WE DO THE REST! – EZZEL A JELSZÓVAL INDUL 1890 KORŰL, A KODAK BOX 1 MEGJELENÉSEKOR A FOTOGRAFIAI TÖMEGTERMELÉS. AZ APPARÁTUS LEVESZI A FELHASZNÁLÓ VÁLLARÓL A KÉPC SINÁLÁS PRAKTIKUS GONDJAIT, GYAKORLATILAG A GOMB MEGNYOMÁSA ÉS A KÉSZ KÉP KÖZÖTTI FÁZIST, AMI PERSZE OTT ÉS AKKOR IDŐBEN EGYMÁSTÓL ELTOLÓDIK. EZT AZ INTERVALLUMOT A DIGITÁLIS KAMERA 0-RA CSÖKKENTETTE, SŐT BIZONYOS ÉRTELEMBEN MEGFORDÍTOTTA, UGYANIS A KÉP A KIJELZŐN MÁR ELKÉSZÍTÉSE ELŐTT LÁTSZIK. „KINGA KÉSZÍTI A LEGJOBB FOTÓKAT – EGYETLEN GOMBNYOMÁSSAL” (NIKON D3000 – 2009 MAGYARORSZÁG.) UTÁNANÉZTEM KINGÁNAK: 0.03 MP. ALATT 210EZER FOTÓ-TALÁLATOT AD A GOOGLE KERESŐJE. UTÁNANÉZTEM A LEGJOBB KÉPEKNEK IS: A „LEGJOBB FOTÓRA” MÁR CSAK 287 TALÁLAT AKADT, S EGY TIZEDMÁSODPERC KELLETT HOZZÁ. TÖBB LENNE A FOTÓS, MINT A JÓ KÉP? KÖVETKEZŐ PÉLDÁNK EGY ÚJ FEJLESZTÉS, VAGY INKÁBB HASZNÁLATI OPCió, AZ “ÖNARCKÉP MÓD” (SELF PORTRAIT MODE+DUAL LCD SCREEN – SAMSUNG – 2009 MAGYARORSZÁG). A KAMERÁNAK ELŐL-HÁTUL EGYARÁNT VAN KÉPERNYŐJE, TEHÁT HA MAGUNK FELÉ FORDÍTJUK AZ OPTIKÁT, MELLETTÉ, MINT EGY DIGITÁLIS ZSEBTŰKÖRÖBEN,

LÁTHATJUK MAGUNKAT (BÁR NEM TÜKÖRKÉPESEN) S ELLENŐRIZHETJÜK, JÓ-E A KÉPÜNK. A TÜKÖRSTÁDIUM ÉS AZ IDENTITÁS A 21. SZÁZADBAN. KAPCSOLÓDÓ MOTÍVUM A VIDEÓTELEFONÁLÁS, A LEGTÖBB GSM TELEFONON MÁR KÉT OPTIKA VAN, ELŐL-HÁTUL KÉSZ A KÉPVETÍTÉSRE. VÁLTOZIK-E A TEKINTET A TÖRTÉNELEM SORÁN? „PICTURE YOURSELF IN THE FUN” – MONDJA AZ INSTRUKCIÓ (AZT, HOGY „FUN”, ÉN EMELTEM KI). AZ ADATGYŰJTÉS ÖRÖME ÖNMAGUNKRÓL, MINT KEDVES ALKALOM? A TÖRTÉNETI ISMERETEKRŐL TUDJUK, ADATOKBÓL ÁLLNAK, NEM ÚGY, MINT (KANT SZERINT) AZ ÉSZISMERETEK. MI IS EZ A FOTÓ-ALKALOM, EZ AZ ADATRÖGZÍTÉS ÖNMAGUNKRÓL KVÁZI-LÁTVÁNY KONTEXTUSBAN? HA ADATUNK VAN MAGUNKRÓL, TÖRTÉNETÜNK IS LEHET, POTENCIÁLIS HISTORIA (BÁR E SZÓ RÉGI, ORVOSI ÉRTELEMBEN AZT JELÖLI, AMIKOR A BETEG SAJÁT TÜNETLEÍRÁSA ALAPJÁN DIAGNOSZTIZÁL AZ ORVOS, KERÜLVE AZ AUTOPSZIÁT, VAGYIS HOGY LEGALÁBB EGY PILLANTÁST VETNE RÁ.) EMLÉKEZZÜNK VISSZA WANG QINGSONG KÉPÉRE, AMIRE FENTEBB ELSŐKÉNT UTALTAM. EZEK A KAMERÁK BIZONY MIND CSAK MŰKAMERÁK, A “KÉP” MINDIG A “NAGY KAMERA”, A PANOPTICON PERSPEKTÍVA-CENTRUMÁBÓL ÁLL ÖSSZE.

AMI MEGMUTATHATÓ, AZ EL IS REJTHETŐ, AMIT EGY RENDSZER KIEMEL, A MÁSIK RENDSZER ELTŰNTETHETI.

ALIG TÖBB, MINT 20 ÉV ALATT ZAJLOTT LE EZ A VÁLTOZÁS.

A MAVICA BEJELENTÉSE ÚJ FOTÓTÖRTÉNETI KORSZAK NYITÁNYAKÉNT JELENIK MEG A SONY HIVATALOS KÖZLEMÉNYÉBEN, A MAGNETIC VIDEO CAMERA SZAVAKBÓL ALKOTOTT NÉV OLYAN BERENDEZÉST TAKART, AMELY KIIKTATJA AZ ELŐHÍVÁS ÉS NAGYÍTÁS FOLYAMATAIT A FÉNYKÉPÉSZETBŐL, VAGYIS AZ EGÉSZ FOTOKÉMIÁT NÉLKÜLÖZHETŐVÉ TESZI. (CALLED THE MAVICA SYSTEM, THE NEW MAGNETIC VIDEO STILL CAMERA USES NO PHOTOGRAPHIC FILM AND THEREFORE DOES NOT REQUIRE DEVELOPING AND PRINTING PROCESSES WHICH ARE INDISPENSABLE TO CONVENTIONAL CHEMICAL PHOTOGRAPHY. THIS NEW VIDEO STILL CAMERA REPRESENTS AN EPOCH-MAKING INNOVATION IN THE HISTORY OF STILL PHOTOGRAPHY. ANNOUNCEMENT SONY CORPORATION, AUGUST 24, 1981

[HTTP://WWW.DIGICAMHISTORY.COM/1980_1983.HTML](http://www.digicamhistory.com/1980_1983.html)) A MAVICA VALÓJÁBAN MUTÁNS, ELEKTRONIKUS, DE NEM DIGITÁLIS KAMERA, AMI EGY CCD SZENZOR SEGÍTSÉGÉVEL NTSC SZABVÁNYÚ 570x490 PIXEL FELBONTÁSÚ VIDEÓJELET, PONTOSABBAN 50 DARAB, TELEVÍZIÓN NÉZHETŐ KÉPET RÖGZÍT EGY MÁGNESLEMEZRE. BÁR A DIGITÁLIS KORSZAK PIONÍRJAKÉNT LETT BEHARANGOZVA, MINDAZ HIÁNYZIK BELŐLE, AMI A DIGITÁLIS ADATRÖGZÍTÉS FŐ JELLEGZETESSÉGE, PÉLDÁUL A METAADATOK RENDSZERE.

A KOMPJÚTERREL LÉTREHOZOTT KÉP NEM CSAK PEXELEKBŐL ÁLLHAT (PL. LEHET VEKTORGRAFIKA), DE A DIGITÁLIS FOTOGRFIÁNÁL A FEJLESZTŐK EZT ALKALMAZTÁK, A LEGKÜLÖNBÖZŐBB FÁJLFORMÁTUMOKBAN, AKÁR TÖMÖRÍTVE AZ INFORMÁCIÓT (PL. JPG), VAGY TÖMÖRÍTETLENÜL (PL. RAW), SOK FÉLE PROCESSINGET, FELDOLGOZÁST MEGENGEDVE (SZOFTVEREK). A RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ADATOK NEM PUSZTÁN OPTIKAI ÚTON, DE ELEKTRONIKAI, A GYÁRTÓK ÁLTAL A GÉPPE KÓDOLT MÓDON KERÜLNEK AZ EGYES FÁJLOKBA, REGISZTRÁLVA A GÉP ÉS A BEÁLLÍTÁSOK ADATAIT, A KÉSZÍTÉS KÖRÜLMÉNYEIT, IDEJÉT. EZEN TÚL AKI MA EGY ÚJABB TÍPUSÚ DIGITÁLIS KAMERÁVAL VAGY JÓ FELBONTÁSÚ KÉP KÉSZÍTÉSÉRE ALKALMAS, GPS (GLOBAL POSITIONING SYSTEM) KOORDINÁTÁKAT IS RÖGZÍTŐ MOBILJÁVAL, I PHONEJÁVAL KATTINT, ADOTT ESETBEN A KÉPE SZINTE AZONNAL MEG IS JELENHET A GOOGLE-EARTH-ÖN AZON A HELYEN, ABBAN A TÉR-IDŐ KOORDINÁTÁBAN, AMIKOR KÉSZÍTETTE, A VILÁGHÁLÓN ELÉRHETŐ FORMÁBAN(GEOTAGGING). EGYIDEJŰLEG LEGTÖBBSZÖR AZ ÖSSZES METAADAT (EXIF) IS ELÉRHETŐVÉ VÁLIK AZ APPARÁTUS BIRTOKOSAI SZÁMÁRA, AZ ÁLTALUK KEZELT ADATHALMAZ-HÁLÓ KONTEXTUSÁBAN: EZT IS JELENTI PÉLDÁUL A MEGÁLLAPÍTÁS, HOGY ADATOT KÉSZÍT, NEM KÉPET.

A “RÉGI FOTÓ” ÉS A “DIGITÁLIS FOTÓ” EMBLEMATIKUS SZEMBEÁLLÍTÁSÁVAL NÉZZÜK, MIBEN KÜLÖNBÖZIK ÉS MIBEN HASONLÍT A HAGYOMÁNYOS (A FOTOKÉMIAI) ÉS A DIGITÁLIS (FÉNY)KÉPKÉSZÍTÉS. HA CSAK A KÉPEKET NÉZZÜK, NINCS A KETTŐ KÖZÖTT AZ ÉGVILÁGON SEMMI KÜLÖNBÉG. BÁR EZ ÍGY NEM TELJESEN IGAZ (MELYIK KÉT KÉPRŐL VAN SZÓ, HOL NÉZZÜK, STB.), OCCAM BOROTVÁJÁT SEGÍTSÉGÜL HÍVA KÖNNYEN BIZONYÍTHATÓ, HOGY

LÉNYEGI KÜLÖNBSÉG MINDADDIG NEM LÁTSZIK, NEM ÉRTELMEZHETŐ, AMÍG CSAK KÉPKÉNT NÉZZÜK AZT, AMI ANALÓG, S AMI DIGITÁLIS. TUDJUK UGYANIS, HOGY VAN KÜLÖNBSÉG, S HA EZ A KÉPET NÉZVE NEM LÁTHATÓ, AKKOR NEM A KÉPET KELL NÉZNI, HANEM AZ APPARÁTUST, AMI AZ ANYAG, A TECHNIKA, IPAR, FELHASZNÁLÓ, A TEÓRIA. FELTEHETŐ, BÁRKI ÉSZREVESZI A KÜLÖNBSÉGET EGY SÖTÉTKAMRA ÉS EGY SZÁMÍTÓGÉP KÖZÖTT.

SIKERÜL-E HASONLÓ EGYSZERŰSÉGGEL MŰVÉSZET ÉS NEM MŰVÉSZET SZÉTVÁLASZTÁSA, HA FELTESSZÜK, AZ EGYIK KÉP EGY MŰALKOTÁS, A MÁSIK EGY ALKALMI, FUNKCIONÁLIS KÉP, PÉLDÁUL EGY DOKUMENTUMFOTÓ RÉSZLETE EGY REKLÁMON? AZ ELŐADÁSON (E PONTON) VETÍTETT KÉT PÉLDÁRÓL RÁNÉZÉSRE NEM FELTÉTLENÜL MONDANÁNK MEG, MELYIK LEHET A REKLÁM, S BÁRMELYIK IS, VALÓJÁBAN MIT REKLÁMOZ. UGYANÍGY MEGGYŐZŐEN LEHETNE ÉRVELNI AMELLETT, HOGY AMIT PLAKÁTNAK MONDTUNK, AZ IS MŰ, PÉLDÁUL HANS-PETER FELDMANNTÓL. DE ELTEKINTHETÜNK A KONKRÉT PÉLDÁKTÓL, PONTOSABBAN SZÁMTALAN HASONLÓ PÉLDÁT MUTATHATNÁNK. EBBŐL KÖVETKEZŐEN KIMUTATHATÓ, HOGY SEMMILYEN ALAPVETŐEN ÚJ PROBLÉMÁVAL NEM TALÁLKOZUNK, HA DIGITÁLIS VAGY HA ANALÓG ESZKÖZÖKKEL KÉSZÍTETT MŰALKOTÁSRÓL BESZÉLÜNK, HISZEN ITT A METARENDSZER NEM A TECHNIKA, HANEM A MŰVÉSZET S EZ UGYANCSAK ÖSSZETETT, KOMPLEX RENDSZER, HA NEM IS ÚGY, MINT A TECHNIKA. A FUNKCIONÁLIS KOMPLEXITÁS ITT A JELENTÉSEK SZERVEZETTSÉGE, AMI NEM FÜGG ATTÓL, HOGY A HASZNÁLT ESZKÖZ AKÁR STRUKTURÁLISAN, AKÁR FUNKCIONÁLISAN KOMPLEX-E VAGY SEM. A JÓ HÍR TEHÁT: DIGITÁLIS KAMERÁVAL IS LEHET MŰVÉSZETET CSINÁLNI, DE EZT TUDTUK (ÁM MEGNYÍLIK EGY VÁLASZLEHETŐSÉG E FENTEBB MEGVÁLASZOLATLANUL MARADT KÉRDÉSRE). KÉT LÁBJEGYZET:

(1) MICHAEL WOLF KÍNAI MÁSOLÓMŰVÉSZEKET ÉS KÉPEIKET RÖGZÍTŐ FOTÓSorozatán (REAL FAKE ART, HONG KONG 2006)
[HTTP://WWW.PHOTOMICHAELWOLF.COM/CHINA_COPY_ARTIST/](http://www.photomichaelwolf.com/china_copy_artist/) OLYAN MŰALKOTÁSOKAT LÁTUNK, AMELYEKET A MEGRENDELŐK IGÉNYEI SZERINTI MÉRETEN ÉS TECHNIKÁVAL KÉSZÍTENEK EL A MÁSOLÓMŰVÉSZEK, FÜGGETLENÜL ATTÓL, HOGY AZ EREDETI ISMERT-E VAGY SEM, ILLETVE HOGY ANNAK MÍLYENEN A FIZIKAI-TECHNIKAI PARAMÉTEREI. TRANSCENDO: A REPRODUKCIÓ KILÉPETT AZ INTERNETES KÉPESLAPOK VILÁGÁBÓL A VALÓ VILÁGBA, A DIGITÁLIS ÁTJÁRÁS KÉTIRÁNYÚ.

(2) „A PILLANAT MŰVÉSZEI” – HIRDETI EGY FOTÓS WEBOLDAL (A „KÉPALKOTÓK”).

E (2.) LÁBJEGYZETTŐL EGY KATTINTÁSNYIRA KÉT FELSZÓLÍTÁSSAL TALÁLKOZOM, MÁS PROFILÚ, TECHNIKAI-KERESKEDELMI (FOTÓS) WEBLAPON: „HA NEM JELENNEK MEG A KÉPEK, KATTINTS IDE!”/ „BÖNGÉSZÉS HELYETT TÖLTSD FÉNYKÉPEZÉSSEL AZ IDŐDET!”

MINDKÉT FELSZÓLÍTÁST HASZNÁLJUK ITT MOST A TOVÁBBLÉPÉSHEZ: BÖNGÉSZÉS (SZÖRFÖLÉS? VIRTUÁLIS KIRÁNDULÁS?) KÖZBEN FOGUNK FÉNYKÉPEZNI, KOCKÁZTATVA, HOGY ESETLEG NEM MINDIG JELENNEK MEG A KÉPEK: MEGKÍSÉRELJÜK MEGLÁTOGATNI A BOULVARD DU TEMPLE SARKÁT, AHOL ELŐSZÖR KERÜLT GYANÚTLAN EMBEREK KÉPE EGY NEVEZETES FOTOGRAFIÁRA, ANÉLKÜL HOGY TUDTAK VOLNA RÓLA. KI SEM KELL LÉPNÜNK A SZÖVEGBŐL, TÖRTÉNELMI LAYEREK A SZOBÁBAN(V.Ö. „NEM LÉP KI AZ AJTÓN ÉS VILÁGOT MEGISMER” MAJOR JÁNOS – LAO CE, [HTTP://WWW.C3.HU/COLLECTION/KONCEPT/IMAGES/MAJOR.HTML](http://www.c3.hu/collection/koncept/images/major.html)).

DAGUERRE A DIORÁMA TETEJÉN LÉVŐ MŰTERMÉBŐL KÉSZÍTETTE HÍRES KÉPÉT. JELEN VOLT A KÉP KÉSZÍTÉSÉNél SAMUEL MORSE FESTŐMŰVÉSZ, A TÁVÍRÓ FELTALÁLÓJA, A DÁTUM, 1839. MÁRCIUS 7 ÉS A LEÍRÁS EZÉRT ISMERT. A GOOGLE FÖLD ÉS A WORLD WIDE WEB AMIT A KIRÁNDULÁSHOZ HASZNÁLNI FOGUNK, S MIELŐTT AZ ELŐBBI RÉVÉN NEKIINDULUNK A TÉRKÉPNEK, AZ UTÓBBI SEGÍTSÉGÉT KÉRVE ELLENŐRIZZÜK, VOLT-E MÁR VALAKI, AKI GONDOLT ERRE, ÉS VALAMIKÉPP MEGTETTE MÁR EZT AZ UTAT. AZONNAL KIDERÜL, HOGY SEM A FÉNYKÉPEZŐ, SEM A LEFÉNYKÉPEZETT HELYE PONTOSAN MA MÁR NEM AZONOSÍTHATÓ. A NEVEZETES CIPŐPUCOLÁS HELYSZÍNE VALAHOL A PÁRIZSI PLACE DE LA RÉPUBLIQUE (KÖZTÁRSASÁG TÉR) KÖZEPE TÁJÁN LEHETETT, ÉS A DIORÁMA ÉPÜLETE SEM ÁLL MÁR, AMELYNEK ABLAKÁBÓL, DAGUERRE MŰTERMÉBŐL A GÉP KINÉZETT. SÓT, 2010. JANUÁR 10-ÉN AZ AZ OLDAL IS MEG FOG SZÜNNI, AHONNAN A FENTI INFORMÁCIÓK SZÁRMAZNAK:

[HTTP://WWW.MIDLEY.CO.UK/DIORAMA/DIORAMA_WOOD_2.HTM](http://www.midley.co.uk/diorama/diorama_wood_2.htm)

A KÖRNYÉKEN AZONBAN KÖRÜLNÉZHETÜNK, S EGY MÁSIK TÚRAVEZETŐ, EGY STANFORDI BLOG NYOMÁN A VÁLASZTOTT NÉZETET IS PONTOSÍTHATJUK. MIVEL A DAGERROTÍPIA EGY PÉLDÁNYOS, TÜKÖRFORDÍTOTT KÉPET AD, A KERESENDŐ NÉZETET ITT FIGYELMESEN ELKÉSZÍTETTÉK SZÁMUNKRA.

[HTTP://WWW.STANFORD.EDU/~NJKENKINS/ARCHIVES/2007/08/AT_THE_CORNER.HTML](http://www.stanford.edu/~njenkins/archives/2007/08/at_the_corner.html) A GOOGLE FOTÓTÉRKÉPÉN KÖZELEDVE ÉSZREVESSZÜK, HOGY LEHETŐSÉGÜNK VAN A FÉNYVISZONYOK BEÁLLÍTÁSÁRA IS, DE ENNÉL ÉRDEKESEBB A FELKÍNÁLT A TÖRTÉNETI NÉZET: LEHET, HOGY MÉGIS VAN ESÉLY? KERESSÜK AZ 1838-39-ES GOMBOT, DE SAJNOS, CSAK 2001-IG LÉTEZIK JELENLEG A HISTORY, A VISSZA-IDŐ. VISSZATÉRVE A SÉTÁHOZ, ÉSZREVESSZÜK, LEHETSÉGES LENNE A TÚRA RÖGZÍTÉSE (MINT MOZI?). FOTÓKBA LÉPÜNK VIRTUÁLISAN ÉS FOTÓKAT KÉSZÍTÜNK A KÉPERNYŐRŐL (SCREENSHOT), HOGY ILLUSZTRÁLJUK EZT AZ ELŐADÁST. KÖZELEDVE A SZATELLITKÉP FELBONTÁSI HATÁRÁNAK SÍKJÁHOZ, ELREJTETT FÉNYKÉP-LEHETŐSÉGEKRE BUKKANUNK. VÁLTSUNK LÉPTÉKET, LÉPJÜNK LE AZ UTCÁRA, HA AZT A SARKOT NEM IS TALÁLJUK, DE NAGYON KÖZEL, EGY MÁSIKON SARKON TALÁLUNK EMBEREKET. MAXIMÁLIS NAGYÍTÁS: ELÉRJÜK A PIXELHORIZONTOT – S INNEN CSAK EGY GOMBNYOMÁS A PIXELHORIZONT KÉPE BINÁRIS KÓDKÉNT – MAJD ANNAK RÉSZLETE: SCREENSHOT – NAGYÍTÁS – MÁRIS ÁTKEVEREDTÜNK A GRAFIKAI DESIGN VILÁGÁBA ÓVATLANUL. AZ ELMÚLT DOLGOK LÁTHATATLAN NYOMAIT (VÖ. JOACHIM SAUTER – DIRK LÜSEBRINK: INVISIBLE SHAPE OF THINGS PAST, 1995- , [HTTP://WWW.ARTCOM.DE](http://www.artcom.de)) UGYAN NEM LELTÜK MEG, DE TAPASZTALATOKAT SZEREZTÜNK:

TEGYÜK MÉG HOZZÁ A FENTIEKHEZ, DAGUERRE EREDETI KÉPE SEM JÁRT SOKKAL JOBBAN, MINT A TÖRTÉNETI ADATKÉNT, RAJZOKBAN, LEÍRÁSOKBAN, MEMÓRIA-ADATOKBAN LÉTEZŐ HELY. FLESCH BÁLINT FELHÍVTA RÁ A FIGYELMEM, MELYET EZ ÚTON IS KÖSZÖNÖK, HOGY A KÉPET “AZ 1970-ES ÉVEKBE TETTE LÁTHATATLANNÁ EGY BALUL SIKERÜLT RESTAURÁLÁSI KÍSÉRLET.” A MA LÁTHATÓ VÁLTOZAT EGY (JÖLLEHET, EREDETI TECHNIKÁVAL KÉSZÜLT) REPRDUKCIÓ.

[HTTP://ARCHFOTO.FREEBLOG.HU/ARCHIVES/2009/08/22/MOSTMEG_A_GYAKORLATI_FENYKEPEZES_LETT_170_EVES/](http://archfoto.freeblog.hu/archives/2009/08/22/mostmeg_a_gyakorlati_fenykepezes_lett_170_eves/)

S ITT KÖVETKEZIK AZ MÁSODIK LÁBJEGYZETPÁR ÉS AZ ILLUSZTRÁCIÓ:

(1) "ÚJ TUDAT VAN KIALAKULÓBAN" ... MEG KELL TANULNUNK MÁSKÉNT GONDOLKODNI. A GONDOLKODÁS ÚJRATANULÁSÁT LEGALÁBB KÉT DOLOG JELLEMZI. ELŐSZÖR, HOGY KÉPBE, ÉS CSAK KÉPBE GONDOLKODHATUNK, MIVEL MINDEN, AMIT MI ÉSZLELÉSNEK NEVEZÜNK – LEGYEN AZ KÜLSŐ VAGY BELSŐ –, NEM MÁS, MINT AZ AGYBA KOMPUTÁLT KÉP. MÁSDOSZOR, HOGY A GONDOLKODÁS NEM SZAKADATLAN, DISZKURZÍV FOLYAMAT: A GONDOLKODÁS "KVANTÁL". (FLUSSER, VILÉM: AZ ÍRÁS. BALASSI – INTERMÉDIA, 1989, 120. LAP)

(2) A MAI FOTOGRAFIA ÉS KÉPZŐMŰVÉSZET HELYZETÉT BEFEJEZÉSKÉNT LEGPONTOSABBAN EGY VÉLETLENSZERŰEN, DIGITÁLIS KAMERÁVAL KÉSZÜLT KÉP SEGÍTSÉGÉVEL SZERETNÉM LOKALIZÁLNI, SZEMLÉLTETNI, EGYSZERSMIND MAGYARÁZNI: A KÉPEN SZEGEDY-MASZÁK ZOLTÁN: VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ CÍMŰ INSTALLÁCIÓJÁNAK RÉSZLETE LÁTSZIK, KÉSZÜLT A PAKSI KÉPTÁRBAN, 2008 DECEMBER 13-ÁN, 16.28.04-KOR, ÉPP EGY ÉVVEL EZELŐTT (AZ EXIF INFORMÁCIÓKAT NEM TÖRÖLTÉM). A MŰ RÉSZLETE LÁTSZIK RAJTA, AZ ASZTALON LÉVŐ MONITOR, MELYRE A KÉPET A SZÁMÍTÓGÉP TÖBB FORRÁSBÓL RAKJA ÖSSZE. AZ EGYIK ELEM EGY KAMERA KÉPE, MÁSKÉNT AZ AKTUÁLIS KIÁLLÍTÓTÉR, AMIT A KAMERA NÉZ (JELEN, TÉR-IDŐ EGYSÉGE? A KAMERA A MELLÉKELT FOTÓN NEM LÁTSZIK). HA UGYANENNEK A KAMERÁNAK A LÁTOGATÓ AZ ASZTALON ELHELYEZETT BLOKKDIAGRAMOK VALAMELYIKÉT MEGMUTATJA, A KAMERA IMMÁR ÉRZÉKELŐKÉNT MŰKÖDVE NEM A BLOKKDIAGRAM KÉPÉT MUTATJA, HANEM ELŐHÍVJA A SZÁMÍTÓGÉPBŐL AZ ADOTT JELHEZ KAPCSOLÓDÓ KÉPET, JELEN ESETBEN EGY SEMATIKUS EMBERI AGY HÁROM DIMENZIÓS MODELLJÉT, MINT A KÉPERNYŐN AZ ADOTT KÉP RÉSZÉT, S MINT A TÉRBEN NEM, DE A TÉR VALÓS IDEJŰ KÉPÉBEN LÁTHATÓ ELEMET. A MELLÉKELT FOTÓT PEDIG AZ A DIGITÁLIS FÉNYKÉPEZŐGÉP KÉSZÍTETTE, AMELY A MONITORKÉPEN LÁTSZIK, S MINTHA OTT ÉPPEN A VIRTUÁLIS AGYAT KÉPEZNÉ LE.

BUDAPEST, 2009 NOVEMBER/DECEMBER 13
PETERNÁK MIKLÓS